No. 78. 1840.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 30 Junij.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 27sten Junij.

De kamer der pairs heeft gisteren de wet waarbij het privilegie der bank tot het jaar 1867 verlengd wordt, met eene groote meerderheid aangenomen.

— Men spreekt meer dan ooit van 's konings reis naar de zuidelijke departementen des rijks, en verzekert, dat Z. M. te Pau eene bijeenkomst met de koningin-regentes van Spanje zal hebben. Sommigen zien daarin het voornemen tot eene uithuwelijking van den hertog *d'Aumale* met de koningin *Isabella II*. Velen twijfelen echter hieraan, en houden het er voor, dat de reis des konings volstrekt met geene staatkundige redenen in verband staat.

— Men spreekt ook van eene verbindtenis tusschen een' Napelschen prins en prinses *Clementine*.

— Naar men zegt heeft Z. M. de koning van Pruissen den generaal *Dumoulin* tot buitengewoon gezant aan dit hof benoemd.

— Men heeft thans bijzondere berigten uit Algiers tot den 17den, nadere tijdingen behelzende omtrent den jongsten togt van den maarschalk *Valée*. Het blijkt daaruit dat de oorlog tegen de Arabieren een zeer verdelgend karakter heeft aangenomen, en dat, zoo de laatstgenoemden in de vlakte van Metidja invallen doen, om de pachthoeven der kolonisten te verbranden en hunnen voorraad te vernielen, de Franschen op hunnen togt niets minder doen, en overal de hutten der bewoners en den te velde staanden of binnengebragten oogst, van geheele stammen, door het vuur verdelgen. De verbittering wordt van weerzijden daardoor nog meerder gescherpt. Den 8sten zijn de Franschen te Miliana binnen gekomen, welke stad de Emir slechts flaauwelijk verdedigd heeft en die hij bij het verlaten poogde in brand te steken. De maarschalk heeft zich terstond bezig gehouden om haar naar vermogen te versterken; bij het verlaten werd er een garnizoen van 3,000 man, bestaande uit het 3de regiment ligte troepen en het vreemde legioen achtergelaten. Op den daarop gevolgden terugtogt langs de vallei van Chelif werd alles te vuur en te zwaard vernield; de kolonne zag zich echter genoodzaakt deze vallei te verlaten, uit vrees dat *Abd-el-kader* haar den toegang tot den bergpas van Teniah mogt afsnijden; het gelukte den Franschen het eerst die engte te bezetten, zoodat er slechts een scherp achterhoedegevecht plaats had, waarbij de Franschen 11 of 12 dooden en 260 gekwetsten hadden. Van het nu bezette punt van Teniah werden levensmiddelen en andere behoeften, die van Algiers naar het legerkamp van Mouzaija, aan de noordelijke helling van den Atlas gelegen, waren aangevoerd geworden, afgehaald, om de bezetting van Miliana, dat op 30 uren afstands van Algiers ligt, en het 12 uren digter bij gelegene Medeah, tot aan de maand november van het noodige te voorzien. Het *Journal des Débats* een overzigt van den jongsten togt gevende, besluit met de volgende opmerking: » De operatien zijn dan nu voor het oogenblik geeindigd. Het leger zal in zijne kantonnementen blijven gedurende de drie maanden van de groote hitte, en men zal den veldtogt in de maand october weder hervatten. Tot heden hebben de operatien niets beslissend opgeleverd. Maar het is een oorlog die veel inspanning en moeite kost, die men niet eensklaps kan eindigen, maar die men met volharding en geduld moet voeren."

In een der bijzondere berigten leest men omtrent de invallen der Arabieren in de vlakte, het volgende:

» Sedert verscheidene dagen is de vlakte in vuur; de Arabieren hebben alle velden verbrand en al de door de kolonisten verzamelde fouragie; te Rassauta en in de omstreken van Douera hebben zij 460 hooibergen verbrand. Zij handelen aldus naar de bevelen van *Abd-el-Kader*, om het gouvernement tot groote uitgaven voor het onderhoud der kavallerie te noodzaken, in de hoop, naar in het rapport van den heer *Ducos* voorkwam, dat de gedeputeerden zullen ophouden fondsen te stemmen, dat hij alzoo over Algerie zal heerschen en ons in drie of vier zeeplaatsen verbannen. Hij heeft onder de Arabieren uittreksels van dit rapport verspreid, om hun te bewijzen dat zij vroeg of laat, ten gevolge van onze afmatting en gebrek aan volharding, zullen zegevieren."

— De officiele tijdingen uit het hoofdkwartier te Logroño, te Bayonne ontvangen bevestigen de overwinning die de generaal *Concha*, den bevelhebber van het eskorte der beide koninginnen, op de benden van *Palacios* behaald heeft. Door een onderschepten brief, dien de laatstgenoemde aan *Balmaseda* had afgezonden, vernam hij den 14den diens stout ontwerp; den 15den trok hij vooruit en ontmoette de Karlisten, ter sterkte van 4000 man, op de hoogten van Las-Hormedillas, tusschen Siguenza en Medina-Celi. Na een gevecht van drie uren, bleef de overwinning aan de constitutionelen; de Karlisten werden deels vernield, deels gevangen genomen en de overigen verstrooid.

— Uit Perpignan schrijft men van den 21sten, dat de Karlisten Katalonie blijven ontruimen en de wijk naar Frankrijk nemen. *Cabrera* had onder zijne soldaten laten verspreiden, om de desertie voor te komen, dat degenen die naar Frankrijk vlugteden, naar Afrika werden gezonden. Hij zelf had intusschen zijne goederen en bagagie doen pakken, om die naar Ordino in de vallei Andorre te zenden.

Gisteren is nog de volgende telegraphische depeche uit Bayonne van den 26sten Junij bekend gemaakt:

» *Balmaseda*, geslagen en vlugtende voor de generaals *Ribera* en *Concha*, en nergens meer bijval vindende, zal waarschijnlijk genoodzaakt zijn in Frankrijk de wijk te nemen."

De *Phare des Pyrenées* van den 24sten vermeldt, dat de jongste gebeurtenissen in Spanje den generaal kommandant der militaire divisie aan de Spaansche grenzen had doen besluiten om de troepen op de grenzen te versterken. Een bataillon van het 64ste regiment ligte troepen zou daartoe den 25sten uit Bayonne trekken.

Men verwacht nu eerstdaags te vernemen dat het laatste overschot der geregelde karlistische magt over de grenzen zal komen, en daarmede aan den eigenlijken opstand in Spanje een einde zal zijn gekomen. Een dagblad van Toulouse spreekt reeds van eene onderhandeling tusschen het fransch gouvernement en *Cabrera* betrekkelijk diens overkomst. Twee fransche bataillons zouden zich op een bepaald punt aan de grenzen bevinden, en *Cabrera* met de hem overig gebleven troepen, naarmate deze aankwamen, de grenzen overgaan en de wapenen in handen der Franschen nederleggen.

— Een der Lyonsche dagbladen spreekt van onlusten waarmede het Zwitsersch kanton Schaffhausen bedreigd werd.

— De jongste tijdingen alhier uit Konstantinopel van den 8sten ontvangen en de val van *Chosrew-pacha* medebrengende, verlevendigen hier de hoop op eene aanstaande bevrediging van het Oosten.

— Ter beurze van heden (27 *Junij*) waren genoteerd: 5 pCt. 114,40; 3 pCt. 84,80; Nap. r. 104,20; Sp. Ardoin 27⅞; Rom. L. 104.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 26sten Junij.

Uit Berlijn schrijft men van den 25sten, dat HH. KK. HH. de Prins en Prinses *Albert* van Pruissen die hoofdstad verlaten hadden en naar hun landgoed Kamenz waren vertrokken.

In het staatsbestuur hadden reeds eenige belangrijke wijzigingen plaats gehad. De koning had onder anderen bepaald dat voortaan ieder minister het regt zal hebben om Hoogstdezelven afgedankte over de aangelegenheden van zijn departement ... vroeger slechts de minister van oorlog en de ... daartoe bevoegd waren.

De *Staats-Courant* van den 24sten behelsde een besluit waarbij de handel op tijd van Spaansche en andere vreemde fondsen, tegen reeds in 1836 een verbod was uitgegaan, op nieuw ... verboden wordt.

— Uit Weenen schrijft men, dat de keizer aan den Nederlandschen gezant, den heer *Mollerus*, de orde van de ijzeren kroon, eerste klasse, had verleend.

Naar men te Weenen verneemt zou er in den aanstaanden herfst een groot legerkamp van 30,000 man, nabij Brunn, tot het houden van manoeuvres door de troepen worden aangelegd.

— Uit Karlsruhe schrijft men, dat de groothertog van Baden den 21sten in plegtig gehoor ontvangen heeft den minister-resident van Z. M. den koning der Nederlanden, baron *Schimmelpenninck van der Oije*, die den groothertog zijne brieven van terugroeping had aangeboden.

— Van de Turksche grenzen wordt, onder dagteekening van den 12 dezer, geschreven, dat het ontslag van den grootvizier *Chosrew*-pacha, dat reeds als stellig aangekondigd was, volgens de jongste brieven uit Konstantinopel, vooreerst nog uitgesteld was. Men hield het er echter voor, dat bij den vergevorderden ouderdom van den Grootvizier, hij zich spoedig zelf van de zaken zou terugtrekken. — Het huwelijk van de jongste zuster des Sultans met den minister van koophandel, *Ahmed-Fethi*-Pacha, scheen nog niet zoo zeker als bereids aangekondigd is. — De invloed van *Reschid*-pacha scheen dagelijks te klimmen. Hij bestuurde genoegzaam alleen het zoo geteisterde staatsschip. De uitvoering van den Hatscherif werd door hem volijverig voortgezet. Dat men hiervan tot nog toe niet veel vruchten gezien heeft, werd, deels aan den onzekeren stand van het Egyptische vraagstuk, en ook grootendeels aan het buitengewone geldgebrek toegeschreven. Dit is zoo groot, dat de troepen sedert twee maanden geen soldij hadden ontvangen, en alle kassen evenwel uitgeput waren. De militaire en burgerlijke ambtenaren, aan wie men evenzeer twee maanden schuldig was, hadden voor de maand Junij de helft bekomen, met zeggen, dat zij de andere helft ten algemeenen beste moesten offeren. — Men vernam, dat *Reschid*-pacha aan den Turkschen gevolmagtigde te Londen nieuwe instructien had gezonden inhoudende, dat hij categorisch op eene beëindiging van het Tursch-Egyptisch vraagstuk moest aandringen. Hij zou gemagtigd zijn, aan de vertegenwoordigers der vijf Mogendheden te verklaren, dat de Porte zich tot dat einde in alles wilde schikken, en tot de grootste opofferingen bereid was.

— Uit Athene melden brieven van den 12, dat de minister *Zographos* van zijn post bedankt en door den heer *Christidis* vervangen is.

ENGELAND.

LONDEN, den 27sten Junij.

Gisteren hebben de beraadslagingen in comité over het voorstel van lord *Stanley*, omtrent de verkiezingen in Ierland voortgang gehad. Sommige leden hebben pogingen gedaan, om de uiteenloopende gevoelens over deze wet zoo veel mogelijk overeen te brengen en dus ook de hardheid, die daarin, naar het oordeel der ministers, voor Ierland gelegen is, eenigermate weg te nemen. *O'Connell* zelf scheen meer dan vroeger geneigd, om in eenig vergelijk te treden. Intusschen is tegen het einde der zitting eene clausule der wet, houdende, dat het registreren der kiezers slechts eenmaal 's jaars moet plaats hebben, met 275 tegen 271 stemmen aangenomen, niettegenstaande de ministers en hunne partij, die het herzien der kiezerslijsten twee of viermalen in het jaar behouden willen hebben, zich tot den einde toe daartegen hebben verzet. De nieuwe nederlaag der ministers heeft den kolonel *Sibthorp* aanleiding gegeven tot eene scherpe aanmaning, dat zij, al ware het slechts welvoegelijkheidshalve, hunne bediening behoorden neder te leggen. Geen der ministers heeft daarop geantwoord.

In de zitting van eergisteren heeft de lord tresorier verklaard, dat de kosten voor den togt naar China in de gewone begrooting zullen begrepen worden en voorkomen onder de kosten van het zeewezen, waarvan de begrooting eerstdaags moet aangeboden worden.

— De graaf van *Survilliers* (*Joseph Bonaparte*) die ernstig ongesteld was, is weder buiten gevaar verklaard.

— In de drie vereenigde rijken van Engeland, Schotland en Ierland is de menigte van gedistilleerde wateren, die men aldaar gebruikt heeft, in de volgende mate toegenomen: In 1817 zijn er gebruikt 9,200,000; in 1827, 18,200,600; in 1836, 26,745,000. Terwijl in de 30 jaren de bevolking slechts met een derde vermeerderd is, werd het gebruik van sterke dranken bijna driemalen zoo groot.

— Gisteren stonden de 3pCt. gec. 91¾; Ned. 2½ pCt. 54⅞; Br. 5pCt. 102 ..., achtste; Spanje 20¾; Portugal 24½.

BELGIË.

BRUSSEL, den 28sten Junij.

De senaat heeft vrijdag de artikelen der leeningswet van 82 millioenen goedgekeurd en zich daarna, met 26 tegen 4 stemmen, met deze wet vereenigd, zoodanig als dezelve door de kamer van vertegenwoordigers was aangenomen. Bij een besluit nog van gisteren gedagteekend is, daarop de tegenwoordige zitting der wetgevende kamers gesloten geworden.

— Men spreekt steeds van veranderingen in het personeel der provinciale gouverneurs. Naar het zeggen zou de heer *Steenhault*, tegenwoordig gouverneur van het belgische Luxemburg, naar Antwerpen worden verplaatst, en door den gouverneur van Henegouwen, den heer *Thorn*, te Aarlon vervangen worden, en de heer *H. de Brouckère* in diens plaats te Mons komen; voorts wil men dat de gouverneur van Oostvlaanderen, *de Schiervel*, naar Limburg zou gaan, in de plaats van den hier *Lambert de Cortenbach*, die voornemens zijn zoude af te treden.

— Uit Luik schrijft men dat de heer *Cockerill* geen testament had nagelaten; zijne vermoedelijken erfgenamen hadden den 25sten eene acte gepasseerd, waarbij zij de volmagt, door den heer *Cockerill* aan de gevolmagtigden in zijne zaken gegeven, verklaren voort te duren. Ook de arbeid te Seraing werd voortgezet. Men heeft intusschen de brigade gendarmerie aldaar moeten versterken, om er de rust en orde onder het werkvolk, dat beducht schijnt geweest te zijn voor het staken van den arbeid, te handhaven.

— De majoor van de guides *Lahure*, is van de jongste door hem medegemaakte expeditie in Afrika, alhier terug gekomen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 29sten Junij.

Men verzekert, dat Z. M. heeft benoemd, tot burgemeester der gemeente Zundert en Wernhout den heer *G. van Beckhoven* en tot burgemeester der gemeente Rozendaal Mr. *J. T. van Reysingen*.

— Men verneemt dat Z. M. de Koning, na den Raad van State te hebben gehoord, den minister van Binnenlandsche Zaken heeft gemagtigd, ter kennis van de gouverneurs der provincien te brengen.

a. Dat de buitengewone, naar aanleiding van art. 230 der Grondwet, te benoemen leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal de bij art. 81 en 92 der Grondwet voorgeschreven vereischten in zich moeten vereenigen, en dat aan hen een geloofsbrief, ingerigt overeenkomstig het, bij Z. M. besluit van 19 Maart 1819, La. B. voorgeschreven model, moet worden afgegeven; en

b. Dat, naar aanleiding van art. 93 der Grondwet, leden van de Provinciale Staten, in de Tweede Kamer der Staten-Generaal als *buitengewone* leden zitting nemende, ophouden tot de Provinciale Staten te behooren; doch dat de Gouverneurs, wanneer zoodanig geval zich opdoet, zullen behooren te zorgen, dat ter vervulling van de buitengewone vacature, daardoor in de Provinciale Staten te ontstaan, niet overgegaan worde, voor en aleer de zitting der Tweede Kamer in dubbelen getale zal zijn ten einde geloopen, en zulks, opdat de uitgevallen leden der Provinciale Staten, na afloop dier zitting, wederom in de Provinciale Staten zouden kunnen worden herkozen.

— Men verneemt, dat Jhr. Mr. *O. van Swinderen van Rensuma*, voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, gedurende de afgeloopen zitting, door Z. M. is benoemd tot staatsraad in buitengewone dienst.

— Het bevestigt zich, dat Mr. *J. Cals Epz.* zijn ontslag heeft ingediend, als lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de provincie Vriesland. Men wil, dat dit ontslag door Z. M. zou zijn aangenomen.

— Men schrijft, dat aan den generaal-majoor *van Heiden*, provincialen kommandant van Vriesland, door den Koning pensioen is verleend.

— Bij Zr. Ms. besluit van den 14 Junij ll., n°. 68, is goedgekeurd de benoeming van den heer *C. G. Merkus*, predikant bij de Waalsche gemeente te Amsterdam, tot president van de commissie tot de zaken der Waalsche kerken, in plaats van den heer *Teissèdre l'Ange*.

— Uit Alexandrië wordt nader van den 26 der vorige maand gemeld dat Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden, waarschijnlijk uit vrees voor de aldaar heerschende pest, niet aan wal is gestapt, maar den volgenden dag naar Malta zou vertrekken. Men verzekerde, dat Z. K. H. in de maand Augustus naar Alexandrië zou terugkeeren

— Men verneemt, dat van wege Z. K. H. den prins *van Oranje*, aan den mr. timmerman *J. E. van Elfinkhuizen* te Amsterdam, is opgedragen, het bouwen en de verdere daarstelling eener antieke schilderij-zaal, met daartoe behoorende gaanderij, welke achter het paleis van Z. K. H. zal worden opgetrokken, en verre boven de andere daken van hetzelve uitsteken, onder anderen, ook met acht torenspitsen prijkende, terwijl het inwendige in den geest van die te Oxford in Engeland, welke van de XIII eeuw dagteekent, zal versierd worden. Een model hiervan op eene zeer kleine schaal, door dien bekwamen timmerman uit mahonij-hout vervaardigd, en aan den prins aangeboden, moet zeer voldaan hebben, en mag met regt een kunststuk genoemd worden.

— In de vorige week, den 25sten, is de behandeling der zaken wegens de brandstichtingen te Sprang voor het provinciale hof te 's Hertogenbosch begonnen. De drie beschuldigden, met name *Simon Versteeg*, *Joannes Broeks* en *Wilhelmus Schampers* bevonden zich op de bank der misdadigers. Eene talrijke menigte was toegesneld, om deze belangrijke procedure bij te wonen. Na voorlezing der acte van beschuldiging, welke ongeveer een en een half uur duurde, is men

overgegaan tot het getuigen-verhoor, thans ten getale van 56, welke verhoor morgen nog wordt voortgezet. Op Vrijdag werden de pleidooijen gehouden van den heer Mr. *E. van Meeuwen*, advokaat-generaal, vertegenwoordigende het Openbaar Ministerie, tot staving der akte van beschuldiging, en de heeren Mr. *A. A. Heeren*, *W. J. van Beusekom Jr.* en *P. J. de Willebois Jr.*, als verdedigers der beschuldigden.

— Men schrijft uit Zierikzee, van den 25sten: » Deze stad weleer in zoodanig verval, dat men de toekomst duister te gemoet zag, schijnt zich uit dien toestand te zullen opheffen; immers, behalve de oprigting eener reeds bloeijende calicots-fabriek en de aanvankelijk gunstige werking van andere belangrijke ondernemingen, zag dezelve zich begunstigd met eene scheepstimmerwerf, op welke twee schepen voor de vaart op de Oostindien in aanbouw zijn, en die vele belangrijke voordeelen aan deze stad belooft; thans evenwel wordt die hoop grooter en levendiger, nu men wederom het geluk heeft, dat de heer *Striekaert*, zich binnen deze stad bepaald gevestigd hebbende, mede eene scheepstimmerwerf, genaamd *de Goede Intentie*, heeft opgerigt, op welke den 26 dezer de kiel gelegd is van een barkschip, metende circa 325 Java-lasten, genaamd *Maria Julie*, geschikt voor de bovengenoemde vaart, voor rekening van den heer *Serruijs*, te Rotterdam, die ook de plegtigheid van het oprigten der stevens heeft bijgewoond.

» Ieder, die bij het welvaren der ingezetenen dezer stad levendige vreugde koestert, verheugt zich in deze bedrijvigheid, en ziet met belangstelling te gemoet, wat uit deze worden kan; moge die hoop niet worden te leur gesteld, en iedere onderneming bloeijen, opdat de nijvere aanvang dezelver vruchten drage, en alzoo beloonen moge de pogingen, welke tot herstel van verloren welvaart zijn en worden aangewend.”

— De *Nijmeegsche Courant* van 27 dezer meldt het volgende: Heden morgen werden, ten gevolge eene alhier aangegane weddingschap, door de stads omroepers, alle kinderen, beneden de twaalf jaren, uitgenoodigd, om zich, des namiddags, ten vier ure, aan de rivier de Waal te laten vinden, ten einde, bij vrije heen- en wedervaart naar Lent, aldaar bij *P. van Raaij*, op kersen onthaald te worden. Ten gevolge dezer aankondiging had, ten vier ure, aan de rivier de Waal, het zeer eigenaardig tooneel plaats, dat vele honderde, om niet te zeggen duizende kinderen zich hadden vereenigd, om de gierbrug af te wachten, die hen naar de overzijde zoude voeren, ten einde hun verlangen te bevredigen. Klugtig was het te zien hoe dezen de gierbrug bestormden en aan de overzijde dezelve verlieten, om op de uiterwaarde, tegen over de stad gelegen, zich aan de Lentsche vrucht te vergasten. Met vreugde-schoten uit het kanon, werden zij ontvangen en telkens, wanneer de brug met eene gelijke zware last aankwam, werd zulks herhaald. Hadden zich de kinderen alzoo verzameld, niet minder groot was het getal der aanschouwers van allerlei jaren en rangen, hetwelk een vrolijk aanzien aan de kade opleverde en vooral eene ruime winst aan de ondernemers der gierbrug en de logementen aan gene zijde de rivier verschafte.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Den 24sten dezer zijn te *Mentz*, te *Frankfort* en in andere duitsche steden de feesten begonnen ter viering van het vierde eeuwgetijde van de uitvinding der boekdrukkunst. Te *Straatsburg* is op dien dag het [illegible] standbeeld van GUTTENBERG plegtig ingewijd. — De Akademie van Wetenschappen te *Berlijn*, heeft, ter gelegenheid der viering van het eeuwfeest der komst aan de regering van FREDERIK II, een tweetal prijsvragen uitgeschreven die den naam van Frederiksprijzen zullen dragen. Een der prijsvragen gaat van de physisch-mathematische klasse uit en betreft een uitvoerig onderzoek der integralen van ABEL; de andere is van de philosophisch-historische klasse, en meer geschikt om aan den vorst te doen denken, wiens gedachtenis men er door wil huldigen, te weten eene uit geloofwaardige bronnen geputte levens- en karakterschildering van FREDERIK, met vergelijking op den in het jaar 1640 tot den regering gekomen keurvorst. — Op den 24sten Mei overleed te Zossen de Saxen-Gothasche hofraad K. VON REINHARD, die zich in de letterkundige wereld door zijne gedichten en andere schriften, maar bijzonder door de uitgave der gedichten van zijnen vriend J. A. BÜRGER bekend maakte. Hij was in 1769 geboren. — De bekende in de machanische en technike wetenschappen ervaren F. A. RITTER VON GERSTNER, de aanlegger van den spoorweg van Petersburg naar Zars-Kojeselo, die zich naar de Vereenigde Staten had begeven om de openbare werken, bijzonder de spoorwegen daar te lande te onderzoeken, is den 12den April na eene langdurige ziekte te *Philadelphia* overleden. Onder de door hem over zijn vak uitgegeven werken, dient vooral vermeld te worden het *Handbuch der Mechanik*, 3 deelen in 4to. — De Cottasche Boekhandel te *Stuttgart* heeft thans eene nieuwe uitgave in één band bezorgd van J. VON MÜLLER's *Allgemeine Geschichten, besonders der europäischen Menschheit*. — Te *Aken* is bij J. A. MAIJER, verschenen: *Hollands romantische Geschichte erzählt von J. von Lennep, aus dem Holländischen übersetzt von J. H. F. Lerz.*

ITALIË. — Te *Rome* wordt aan de uitgave gedacht der afbeeldingen van de Etrurische vazen, het Gregoriaansche Museum uitmakende, door den tegenwoordigen Paus gesticht, welke arbeid geheel aan kunstenaars schijnt overgelaten te worden. Intusschen is de belangstelling Zr. H. voor deze oudheden weder geweken, en geheel vervangen geworden door de zucht om egijptische gedenkstukken bijeen te verzamelen.

AZIA — In eene der zittingen van de Parijsche Akademie van Wetenschappij van de maand Mei, deed de heer BOUSSINGAULT verslag over eene ingezonden verhandeling van den heer BIOT, den jongen, betrekkelijk de waarschijnlijke oorzaken der oude door de chinesche schrijvers vermelde overstroomingen, alsmede over eene uit dezelfde bron afkomstige opgave van aardbevingen en verlagingen van den grond in *China*. De Chinesche schrijvers maken namelijk van twee groote overstroomingen gewag, waarvan zij de oudste op 2300 jaren voor onze tijdrekening stellen. Daar deze nergens aan zware stortregens toegeschreven worden, acht BIOT zich geregtigd ze voor de gevolgen eener aardbeving aan te nemen, waarvan A. VON HUMBOLDT de sporen in *Midden-Azie* aangewezen heeft. Tegelijk maakt de heer BIOT opmerkzaam op de overeenstemming in de strekking der *Cordilleras* van *Amerika* en der voornaamste bergtakken van *China*, en dit, alsmede de gelijkheid en de menigvuldige bewegingen van den grond in de beide landen, doet hem vooronderstellen, dat de bergruggen over de geheele uitgestrektheid van dit groote rijk, waarschijnlijk nog niet zeer gehard zijn, en dat de *Cordilleras de los Andes* en de chinesche bergketens, welke dezelfde strekking hebben, gelijktijdig opgeheven zijn geworden.

FRANKRIJK. — De heer GAIMARD president van de wetenschappelijke commissie voor het onderzoek van het noorden van *Europa* is, vergezeld van de heeren LAVERGNE en GIROUX, te *Parijs* teruggekomen. Na aan boord van de *Recherche* de eilanden *Ferroe* en het noorden van *Spitsbergen* te hebben bezocht, hebben de gezegde reizigers aan de *Noordkaap* de korvet verlaten, zijn *Lapland*, *Finland*, een gedeelte van *Rusland*, *Lithauen* doorgereisd, zijn over *Polen* en *Pruissen* naar *Kopenhagen* vertrokken, van waar eene stoomboot hen naar *Havre* overgebragt heeft. Van hunne wetenschappelijke bevindingen wordt nog niets gemeld. — Eene belangrijke onderneming is dezer dagen te *Parijs* aangekondigd: de herdruk namelijk van den *Moniteur*, sedert de bijeenkomst der Staten-Generaal tot aan het consulaat, of van Mei 1789 tot November 1799. Dit gedeelte der verzameling was sedert lang uitverkocht en niet dan schaars en tegen zeer hoogen prijs te verkrijgen. De nieuwe uitgave zal bestaan in 41 deelen in 8°. tegen den prijs van 12 fr. 50 c. het deel. — Van de geschiedenis van NAPOLEON, met teekeningen van HORACE VERNET versierd, is thans eene tweede uitgave opgelegd, zijnde er van de vorige niet minder dan 22,000 exemplaren verkocht. — De beschrijving van den togt rondom de wereld gedurende de jaren 1836 en 1837 aan boord van de korvet *Bonite*, door den scheeps-kapitein *Vaillant* volbragt, ziet thans te *Parijs* bij ARTHUS BERTRAND het licht. Het natuurkundige gedeelte is door de heeren DARONDEAU en CHEVALIER behandeld. (1 Deel in 8°. prijs 15 fr.) — Eene nieuwe uitgaaf wordt te *Parijs* aangekondigd van de *Voyage pittoresque dans l'empire Ottoman, en Grèce, dans la Troade, les îles de l'Archipel et sur les côtes de l'Asie mineure*, door wijlen den graaf CHOISEUL-GOUFFIER. Deze uitgave zal bestaan in 4 octavo boekdeelen, of 100 aflever. met 3 of 4 platen ieder, tegen 75 cent de aflev. te *Parijs*. — De 5de aflevering van de nieuwe topographische kaart van *Frankrijk*, welke onder het toezigt van den directeur-generaal van het depot van oorlog, den generaal PELET uitgegeven wordt, is dezer dagen verschenen, voorts ook het 7de deel van het *Memorial du dépôt général de la guerre* bevattende het 2de deel van de geographische beschrijving van *Frankrijk*.

NEDERLANDEN. — In een onzer vorige Nommers (van den 16den dezer) hebben wij een tweetal geschriften vermeld, door den heer L. DE LA BORDE te *Parijs*, ter gelegenheid van de viering in *Duitschland* van het vierde eeuwfeest der uitvinding van de Boekdrukkunst en der inwijding van het monument voor GUTTENBERG te *Straatsburg*, in 't licht gegeven. In het eene dier werken: *Débuts de l'imprimerie à Strasbourg*, geeft die geleerde nopens zijne meening over de eerste aanleiding, den loop en den voortgang der zoo gewigtige uitvinding, de volgende resultaten naar tijdorde op: In het jaar 1400, omstreeks kan men de allereerste beginselen der drukkunst in de Nederlanden stellen door zilversmids-graveurs. — In de jaren 1400—1425 vindt men, in de *Nederlanden* de toepassing van de drukkunst op de gravure en relief 't zij van figuren met bijschriften, 't zij van figuren met bijbehoorenden tekst, een boekwerk uitmakende. — In de jaren 1425—1480 bedient men zich door geheel *Duitschland* van de houtsneekunst voor het nadrukken van boeken met prentverbeeldingen uit de *Nederlanden* komende.

In de jaren 1420—1425, wordt door KOSTER te *Haarlem* het drukken met beweegbare letters uitgedacht. — In de jaren 1430—1436, worden het eerst beweegbare metalen letters gebruikt, om de moeijelijkheden, welke de gesneden beweegbare houten letters hadden, weg te nemen. — Omstreeks het jaar 1435 valt een *Donatus*, met beweegbare houten letters in *Holland* gedrukt, in handen van GUTTENBERG, die het middel ontdekt, waardoor dit werk gedrukt was geworden. Hij vormt te *Straatsburg* eene maatschappij voor het drukken met beweegbare houten letters, bepaaldelijk voor het drukken van een Bijbel in folio in twee kolonnen, en in katerns van vier blaadjes. — Het overlijden van een der geassocieerden in 1439 en verdeeldheid tusschen deze laatsten en GUTTENBERG over de bepalingen der overeenkomst, geven aanleiding tot een proces voor de regtbank van *Straatsburg*. De zware kosten van dit proces en het voormeld overlijden van een der werkzaamste geassocieerden, zekeren DRILZEHEN, ontmoedigen GUTTENBERG, die van zijne onderneming afziet en zich nu op andere zaken toelegt, terwijl niets het bewijs geeft, dat men sedert dat tijdstip tot in 1466, iets meer te *Straatsburg* gedrukt heeft. — Tusschen de jaren 1440—1450 ziet men, dat men voor de drukkunst, die thans reeds meerderen opgang had gemaakt, zich van hout gesneden letters gaat bedienen. — In het jaar 1445 treft men GUTTENBERG weder te *Meintz* aan, zijne pogingen hervattende voor het drukken op beweegbare houten letters van den reeds vroeger te *Straatsburg* begonnen Bijbel. — Dezer dagen is bij den heer A. D. SCHINKEL te *'sHage* een belangrijk werk uitgekomen, namelijk de *Letter- en Geschiedkundige aanteekeningen op de Rijmkronijk van* JAN VAN HEELU, *betreffende den slag van Woeringen, in het jaar* 1288, nagelaten door wijlen Mr. H. VAN WIJN, in leven archivarius des rijks; uitgegeven door W. G. A. JONCKBLOET en A. W. KROON, 1 deel in 4to. Reeds voor ruim zeventig jaren had de heer VAN WIJN het voornemen opgevat om de belangrijke Rijmkronijk van J. VAN HEELU uit te geven, voorzien van zoodanige letter- en geschiedkundige aanteekeningen, als hij tot het goed verstand van dien ouden Nederlandschen schrijver noodig achtte. Een groot aantal jaren hield hij zich bezig om daartoe de noodige bouwstoffen te verzamelen, doch het mogt hem niet gebeuren dezen zijn arbeid te voltooijen, noch de kronijk uit te geven, waartoe eigen mistrouwen omtrent de waarde van zijn werk en zijne veelvuldige andere bezigheden medewerkten. Op aanvrage der hooge regering vergunde hij echter in 1828, edelmoedig aan den Belgischen geleerde J. F. WILLEMS, om, als lid der door het gouvernement benoemde commissie tot uitgave van letter- en geschiedkundige handschriften, het kostbaar en unique exemplaar van HEELU's kronijk, 't welk zijn eigendom was, te gebruiken en naar hetzelve de kronijk van dien ouden schrijver in het licht te geven, waaraan echter door de tijdsomstandigheden eerst in 1836 kon gevolg gegeven worden. Wenschelijk ware het geweest, dat bij die uitgave ook de Aanteekeningen van VAN WIJN het licht hadden gezien; deze was echter in der tijd niet tot den afstand derzelve te bewegen; na deszelfs overlijden werden zij benevens andere zijner geschriften voor de koninklijke Bibliotheek te *'s Hage* aangekocht, waar men ongetwijfeld geene zwarigheid zou gemaakt hebben, dezelve aan den heer WILLEMS mede te deelen, indien hij die had gevraagd, en de tijdsomstandigheden niet belet hadden hem dezelve aan te bieden. Eindelijk bood zich eene gelegenheid voor de uitgave dezer aanteekeningen aan, daar twee jeugdige beoefenaren onze Letter- en Geschiedkunde, de heeren studenten JONCKBLOET en KROON, daartoe mede door den Leidschen hoogleeraar J. GEEL aangespoord, betuigden gaarne die taak op zich te willen nemen. De zwarigheden omtrent de wijze van uitgave en de daaraan verbonden kosten werden spoedig uit den weg geruimd, door het vrijgevig aanbod van den heer SCHINKEL, die aannam het werk met dezelve letter en op hetzelfde papier te drukken, als voor de door WILLEMS uitgegeven kronijk gebruikt waren, wanneer de regering hem daartoe verlof zou geven. Deze vergunning bleef niet lang achter, en het is aan deze toestemming en aan de vereenigde poging der bovenvermelde heeren, die zich van hunne taak op eene loffelijke wijs gekweten hebben, dat men de uitgave der belangrijke aanteekeningen van den heer VAN WIJN op HEELU te danken heeft. Wenschelijk is het, dat zoowel de uitgevers als de drukkers in een ruim debiet belooning mogen vinden voor hunnen ten dezen besteden tijd, moeite en kosten, en daardoor aangespoord zullen worden, om andere dergelijke werken het licht te doen zien. — Het Utrechtsch genootschap van Kunsten en Wetenschappen heeft op den 26sten ll. hare jaarlijksche algemeene vergadering gehouden, onder het voorzitterschap van den hoogleeraar in de geneeskunde van de Utrechtsche Akademie N. C. DE FREMERY. Geene der bij het genootschap ingekomen antwoorden op uitgeschreven prijsvragen, werden der bekrooning waardig gekeurd. Tot nieuwe leden werden benoemd: de heeren: J. ABBING, rector der Latijnsche scholen te *Hoorn*; Mr. A. M. C. VAN ASCH VAN WIJCK, regter in de arrondissements-regtbank te *Utrecht*; J. BAART DE LA FAILLE, hoogleeraar te *Groningen*; W. F. CAMP, tweede kapitein ingenieur te *Vlissingen*; J. VAN GEUNS, med. doctor, practiserend geneesheer te *Amsterdam*; Mr. F. A. VAN HALL, advocaat te *Amsterdam*; O. G. HELDRING, predikant te *Hemmen*; Mr. J. DE BOSCH KEMPER, substituut-officier van justitie bij de crimineele regtbank te *Amsterdam*; P. A. PILLEKA, gewezen griffier der Staten van *Noord-Holland* te *Utrecht*; J. ROCHUSSEN, te *Amsterdam*; J. D. ZOCHER, architect te *Haarlem*; G. D. J. SCHOTEL, phil. theor. mag. litt. hum. doctor, predikant te *Lage Zwaluwe*; J. E. DE VRIJ, apotheker te *Rotterdam*; D. H. WILDSCHUT, theol. doctor, predikant te *Amsterdam*. — Door de Nederlandsche Maatschappij voor schoone kunsten te *'s Gravenhage*, is thans de school opgerigt voor het graveren op hout, onder het bestuur van een der kundigste mannen in dat vak, namelijk de heer BROWN, en zullen op die school kweekelingen, reeds min of meer kunnende teekenen opgenomen en *gratis* onderwezen worden. Met den eersten Julij zullen de lessen beginnen.

Ter AMSTERDAMSCHE EFFECTEN-SOCIETEIT werden gisteren (28 *Junij*) verhandeld à Ned. 2½ pCt. 53 drie achtste, vijf zest., ¼; Ardoins 24, 23 5/16, 3/8; dito onbepaalde 21 5/8; Columb. 17½.

TeBreda, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.